

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
spravnih tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri-
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 26.

V Mariboru, dne 27. junija 1901.

Tečaj XXXV.

Slovenski deželni poslanci.

Maribor, dne 24. t. m.

Iz razlogov, ki so našim čitateljem do-
volj znani, so naši deželni poslanci majnika
l. 1899 zapustili deželno zbornico ter se do-
sedaj niso vrnil v njo. Pred kratkim so imeli
posvetovanje v Mariboru, kjer so zopet skle-
nili, da se ne vrnejo v Gradec, ker še jim
vlada in nemška večina nista dali zadoščenja
za vse storjene krivice in žalitve, niti jim
dali zagotovila, da se v bodoče zastopniki
slovenskega ljudstva v Gradcu ne bodo več
žalili in prezirali. Ker pa morajo poslanci
ostati v vedni dotiki s svojimi volilci, sklicali
bodo deželni poslanci kmalu svoje zaupne
može v Maribor, kjer jim bodo natančno
razložili razloge svojega postopanja ter jih
vprašali, ali še uživajo zaupanje slovenskega
ljudstva ali ne.

Medtem pa se pridno ruje proti našim
slovenskim poslancem zaradi tega, ker nočejo
v deželno zbornico. Njih nasprotniki so se-
veda spodnještajerski nemčurji in Nemci
s svojim glasilom »Štajercem«. Da bi nem-
čurji in nemškutarji radi, naj bi naši poslanci
nemškimi v Gradcu pete lizali, je razumljivo
in za to se tudi noben pameten Slovenec
na njih hujskanje in pisarjenje ne ozira.
Drugi nasprotniki so slovenski liberalci.
V svojem glasilu »Slov. Narodu« so grdo
napadli naše poslance zaradi tega, ker
ne gredo v Gradec, ter izrekli neumno za-
htevo, naj vendar pohitijo v Gradec kričati
in se tepst z Nemci, mogoče, da tako kaj
dosežejo. Kakor se nam poroča od več stra-

nij, so liberalci to številko »Slov. Naroda«
pod kuvertom poslali spodnještajerskim žu-
panom in vplivnim možem. Bolj hudi in jezni
nego na nemškutarje in slovenske liberalce
pa so deželni poslanci na one mlajše
rodoljube, ki so se na shodu v Slov.
Bistrici sicer dotaknili delovanja naših de-
želnih poslancev, a ki v resnici niso rekli
besedice niti proti niti za abstinenco
deželnih poslancev. Vsled tega se nam zdi
tudi vse ono osebno, večkrat skrajno-ža-
ljivo napadanje in žaljenje zadnjega časa
popolnoma neopravičeno.

Deželni poslanci so že ob svojem iz-
stopu naznanili ljudstvu, da ne gredo več v
Gradec, dokler se razmere ne spremenijo, in
ljudstvo je njih korak odobrilo. Toda
če bi tudi bil sedaj kdo drugega mnenja, zdi
se nam nepolitično in škodljivo, ako bi v
sedanjih razmerah obsojeval abstinenco na-
ših deželnih poslancev. Pomislimo le prvi na-
sledek take obsodbe, ki bi nas v sedanjih
razmerah zadel dovolj ludo. Ako bi se iz-
vršila taka obsodba, odložili bi poslanci go-
tovo takoj mandate in v teku ednega polletja
morali bi ljudstvo siliti dvakrat na volišče,
kajti nove volitve v deželni zbor stoje že
itak pred vrati. Bilo bi slovenski stvari go-
tovo le v škodo, ako bi z nemškutarji in
liberalci tudi v sedanjih razmerah obsojali
abstinenco deželnih poslancev.

Kmalu bo shod zaupnih mož v
Mariboru, kjer se bo govorilo o postopanju
naših deželnih poslancev. Mi sicer po zadnjih
dogodkih nimamo upanja, da bi bil kdo iz-
med nas povabljen na ta shod, vendar po-

zdravljamo shod z željo, naj za-
upni možje odobrijo abstinenco
poslancev, ter jih prosijo, da še nadalje ob-
držijo svoje mandate ter da man-
date pridno izrabljajo s shodi med ljudstvom
in v pogajanjih z vlado!

Nov volilni red.

Deželni odbor štajerski je predložil nov,
oziroma premenjen volilni red za deželni
zbor. Ta volilni red skrbi le za mest-
jane, vrže drobtinico delavcem ter ne da
ničesar k mečkemu stanu in ne popravi
nobene krivice spodnještajerskim Slovincem.

Čeravno imajo mesta že več kot dovolj
zastopnikov v deželnem zboru, vendar se
jim dasta po novem volilnem redu še dva
glasova, h katerima lahko kot tretjega pri-
stajemo tudi na novo določeni glas ravnat-
elja tehnične visoke šole.

Kmetska skupina pa ne dobi po novem
volilnem redu nobenega glasu več. Nemškim
liberalcem in nacionalcem cvete namreč pše-
nica le po mestih in trgih, zato pa mestom
in trgom dajejo novo moč v deželni zbornici.
Ptujski »Štajerc«, ki bi se rad prilizoval na
obe strani, kmetu in mestjanu, bo sedaj ven-
dar moral pokazati svojo pravo barvo, ako
noče, da ga vsak kmet imenuje nesramnega
lažnika, kadar se bo zopet hlinil kot prijatelja
slovenskemu kmetu. Mi smo radovedni, s ka-
kimi besedami bo ošteval ptujski kljukec
nemške in nemškutarke kramarje po mestih
in trgih!

Listek.

Kukavica.

Češki spisal V. Kosmák. — Poslov. — k.
(Konec.)

Gospod župnik je vstal: — Prosim za
besedo.

— Gospodje sosedi, — je začel župnik
resno, — resnica je, da bo treba novo šolo
postaviti, ali pa sedanjo razširiti. Imamo čez
120 solskih otrok in torej se moramo po-
brigati za drugi razred. To nas bodo stalo
seveda kakih tisoč goldinarjev. Gospod Hirš
nam ponuja, da postavi za otroke tovarniških
delavcev, katerih je kakih pedeset, šolo sam,
za lastni groš, in ne želi od nas za to nič
druga, ko da bi mu prodali občinski pašnik.
Denar za pašnik bi se naložil na obresti, in
brez tega pašnika bi vendar nekako izhajali
— to je vse resnica.

— Sveta resnica, — je potrdil župan
in njegovi pristaši so zadovoljno pokimali z
glavami.

— To sem vse uvaževal in dobro pre-
mislil. Prišel sem pa vendar do tega sklepa,
da njegove ponudbe ne moremo in ne smemo
sprejeti.

Župan se je ozrl začudeno na župnika
in pristaši njegovi so napravili kisle obraze.

— Povem vam, ljubi prijatelji, zakaj
vam tako svetujem: Ne verujem, da bi gos-
pod Hirš sam te stroške poravnal, saj veste,
gospoda, — med nami rečeno — da je gos-
pod Hirš žid. Cela ta stvar smrdi po vra-
goliji. Mogoče, da gospod Hirš priskrbi kak
prostor za šolo na lastne stroške, a učitelja
bode plačevalo gotovo ono nam sovražno
društvo, tako zvani nemški »Schulverein«.
Rekel sem, da je to društvo nam sovražno,
ker dobiva podporo iz luteranske Prusije,
čije ljubezen do nas vam je vsem dobro v
spominu od leta 1866.

— Izvrstno! — je klical Juřena.

— To društvo, — je govoril gospod
župnik dalje, — ustanavlja kjer more v naših
čeških vaseh šole, v katerih se najde le ne-
koliko nemških šolarjev, ostali so deca čeških
roditeljev. V takih šolah poučuje se le nemški
in naša deca se potujčujejo. S tako šolo bi
obdaril gospod Hirš gotovo tudi nas, ako bi
mu šli na limanice.

Prijatelji, to bi bil velik greh. Hoče-li
gospod Hirš, naj si vzame za svoje in za
otroke svojih nemških ali židovskih uradni-
kov lastnega nemškega učitelja, najsi tudi
žida, to nam nič mar, naše katoliške, češke
otroke pa naj pusti pri miru, teh mi ne iz-
damo in izdati ne smemo. V njegovi šoli bi
se nam popolnoma izpridili, odtujili. Izgubili

bi tam ljubezen do svojega maternega jezika
in tako tudi obenem do vas, svojih starišev.
Postali bi pa v takej šoli tudi bedasti,
ker poučevati otroke v jeziku, ki ga ne ra-
zumejo, je gola neumnost in otrok, ki ne
razume učitelja, oslabi na pameti. — In pri-
jatelji, hočete, da bi se vaši lastni otroci
nekdaj vas in vašega jezika sramovali? da
bi se od daleč cerkvi izogibali?

— Nikoli! — so klicali nasprotniki šul-
ferajnske šole.

— Zato nasvetujem, — je končal žu-
pnik, — da bi se gospodu Hiršu spodobno
zahvalili in si postavili šolo sami. Četudi
nismo bogati, Bog nam bo pomagal. Ne
sprejmimo tega daru! ta fabriška šola bi bila
kukavičje jajce v naši vasi in kak blagor
prinese tako jajce v gnezdece, to veste vsi.

Nato je vstal Juřena in rekel s tresočim
se glasom: — Gospoda, strinjam se popol-
noma s prečastitim gospodom in se mu za-
hvaljujem, da nam je to stvar tako pojasnil.
Postavimo si šolo v božjem imenu sami in
ne pustimo, da bi se nam tukaj vgnezdil
tujec in z našimi otroki delal, kar bi hotel.

Pristaši županovi in Hiršovi, ki so med
govorom gospoda župnika oči povesili, na-
sprotovati pa mu vendar niso upali, začeli
so zdaj glasno mrmrati.

Zraven darila mestom in trgom predlaga se v novem volilnem redu, da se ustanovi posebna skupina s sedmimi poslanci, v kateri volijo eno leto v deželi bivajoči delavci in oni davkopllačevalci, ki plačajo manj nego osem kron direktnega davka. Ta skupina je za nas Slovence brez vrednosti. Novi mandati bodo prišli večinoma v nemške ali socialdemokratske roke.

Edino dobro na celem predlogu je, da se naj volitve vrše tajno in naravnostno, torej ne po volilnih možeh.

Vendar ni veliko upanja, da bi predlog postal zakon. Da se sprejme predlog, treba je dvetretjinske večine vseh poslancev. Toda te ne bode, ako nemški kmetski poslanci odidejo pri glasovanju iz zbornice. In njihova glasila naznanjajo, da bodo to storili. Vsled tega se nam ni treba mnogo vznemirjati nad novim predlogom. Zanimiv je ta predlog le v tem oziru, ker iz njega razvidimo, da nemška večina v deželnem zboru trdovratno prezira vse kmetske in slovenske koristi.

Novo politično društvo.

Iz Rečice v Sav. dolini.

V nedeljo, dne 23. junija smo imeli tukaj ustanovni shod katol. političnega društva »Savinja« za gornjegrajki okraj. Udeležili so se ga najuplívnejši možje ali pa so zadržani vsaj pismeno naznanili svoj pristop. Čeprav so bili na to zborovanje povabljeni le nekateri, sešlo se je vendar mnogo ljudstva, ki je nestrpnó čakalo kakega govora, katerega o tej priliki seveda ni bilo. Sploh smemo trditi, da je malo krajev, kjer bi bilo ljudstvo politično tako zrelo kakor v naši lepi Rečici. Za predsednika je bil izvoljen veleposestnik Rajnekar, za njegovega namestnika ljubenski župnik, č. g. Dekortí.

Nasprotniki so po noči nalepili vabila na svoj shod v Kokarje za prihodnjo nedeljo. Zakaj ponoči? Ali si ne upajo na beli dan? Ali jih je noč rodila? Ali jih bo noč vzela?

Vrli Kokarčani, ki ste pri zadnji volitvi tako trdno stali na katoliški strani, ali veste tisto priliko, da je ponoči prišel sovražnik in ljuliko nasejal? ...

Politični ogled.

Cesar v Slavoniji. O priliki udeležbe jesenskih vojaških vaj na Ogerskem in Hrvatskem se hoče pomuditi Nj. Vel. cesar tudi nekaj dni v Slavoniji in sicer v Doljnem Mi-

holjacu. To se bode zgodilo v času od 10. do 13. septembra. Za to bivanje cesarjevo v Slavoniji se že delajo najboljše priprave.

Usmiljene sestre so nastavili v vojaških bolnišnicah v Budimpešti kot strežnice bolnikov. Prvi poskus so naredili s tako postrežbo na Dunaju in se je poskus izvrstno obnesel, da je tudi cesar izrazil svojo zadovoljnost. Kmalu se tudi po ostalih ogerskih vojaških bolnišnicah nastavijo usmiljene sestre kot strežnice bolnikov.

Slovaki v volilni boj. Zatirani Slovaki na Ogerskem se udeležijo letošnjih državnoborskih volitev. V svojem oklicu na volilce pravijo, da se bodo borili kot državljani za jedinstvo, nedeljivost in neodvisnost ogerske domovine, kot Slovaki za priznanje in ravnopravnost slovaškega jezika v šoli in uradih. Da bi bila Slovacom v volilni borbi sreča mila!

Zopet znamenita katoliška zmaga. Iz Amsterdama se poroča: Volitve v drugo komoro so dovršene. Katoličani imajo večino 14 glasov. Glavno mesto Nizozemske Amsterdam je volilo proti liberalcem, ki so imeli doslej mesto v rokah. Ministerstvo bo sestavljeno iz katoličanov in protirevolucionarcev. Najbrže bo vlada pod vtisom teh volitev razpustila 1. komoro, v kateri bi tudi zmagali katoličani. Tako dobi Nizozemsko za prihodnjo štiriletno dobo katoliško vlado.

Srbska kraljevska dvojica je naznanila ruskemu carju, da bi ga rada obiskala. Car je baje to naznanilo z veseljem sprejel in tako bosta Aleksander in Draga menda kmalu romala k ruskemu stričku.

Kreta in Grška. Grška državnica bi rada, da se ji pridruži Kreta, na kateri je princ Jurij po zadnjih znanih nemirih nadkomisar. Toda velesile nočejo privoliti k taki združitvi, ker bi se bilo bati, da Turčija to zameri.

Sultan v smrtni nevarnosti. Te dni se je blizu sobe, v kateri je spal sultan, vnel požar. Prišla je požarna bramba, ki je v pol uri pogasila ogenj. Ne ve se, kako je ogenj nastal. Sultan je silno prestašen in pripoveduje vsem, v kaki smrtni nevarnosti je bil.

Nemiri na Kitajskem so zopet na dnevnem redu. V pokrajini Čili huskajo boksarji, da se naj ljudje ustavijo pobiranju davkov. Cesarski vojaki so imeli z boksarji že več bojev. Bati se je, da se uporno gibanje raztegne tudi na druge pokrajine.

Angleška liberalna stranka, ki je Irceem prijazna in ima sploh poštenjša načela

kot naše liberalne stranke, se je razcepila zaradi vojske v Južni Afriki. Jedna pod vodstvom Campbellom obsoja vojskovanje Anglije, druga pod vodstvom Asquitha jo odobruje in zahteva, da se Južna Afrika na vsak način mora osvojiti za Angleže.

Vojska v Južni Afriki. Soproga generala Botha prebiva sedaj v Evropi in pripoveduje, da so Buri že dvakrat ujeli angleškega generala Frencha. Prvikrat so ga izpustili, ker jim je obljubil, da se ne bo več bojeval proti Burom. Ker pa ni držal besede, so ga hoteli ustreliti, ko so ga drugokrat ujeli. Še le ko je začel Kitschener posredovati, so ga izpustili, a Angleži so morali izpustiti v zameno 1000 burških ujetnikov. V kapski koloniji so Buri raztreseni v razne oddelke do 300 mož. Tako vedo vedno, kaj in kako se godi okoli njih in tako so vedno na straži na celi črti. Iz Londona pa se poroča o velikanskem shodu, na katerem Angleži sami zahtevajo, da se sklene mir z Buri, in sicer, da se pripozna obema burškima republikama neodvisnost.

Dopisi.

Sv. Lovrenc nad Mariborom, 23. junija 1901. (Zenska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda.) Na poziv gđe. Mine Pernatove zbralo se je danes na njenem domu lepo število domoljubnih gospá in gospic iz trga kakor iz okolice, da bi se v prostej zabavi posvetovale o ustanovitvi ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za trg Sv. Lovrenc in okolico.

Vrle dame so takoj z navdušenjem slišale pravila, katera njim je po srčnem nagovoru prečitala gđena Mina Pernatova. Da se cela stvar častno reši, se je vse potrebno poslovanje do I. občn. zbora, ki bo v Lehnu, izročilo spretnim rokam: gospej Mariji Urbanc, veleposestnici in županji v Lehnu ter gospicama Mini Pernat in Juliki Ladinik, tržankama v Št. Lovrencu oziroma gospej Mariji Brezočnik, veleposestnici in tržanki v Št. Lovrencu in gospicama Mariji Fisinger (Št. Lovrenc) in Juliki Urbanc (Lehen) kot namestnicama.

Čestitamo Vam, blaga gđena Mina, na tako lepem prvem uspehu! Me si pa pomnimo, kar smo si obljubile: Ne rok križem držati, se ne motiti dati in do slednje z mnogimi gosti vred priti na prvi občni zbor v slovenski Lehen. Torej na veselo svidenje!

Od Sv. Ilja v Slov. goricah. (Šolske razmere.) Pred kratkim sem poročal čí-

— Pustite me govoriti! — je klical Juřena. Še nekaj mi je prišlo na misel. Te tovarničarje poznate, zlasti te židovske. Delajo se gospode, se napihujejo in odirajo ljudi, dokler morejo. Ne gre-li to dalje, spravijo pravočasno denar, potem pa napovejo bankrot. — Kako pa, če bi ta naš Hirsš danes ali jutri tudi tako napravil? Žida bi vzela vrug, pašnik bi bil preč in mi se bi povrh znabiti morali staviti šolo in deca bi bili izprideni.

Zdaj je nastal hrup in mrmranje.

— To so neumnosti, — je mahal župan z roko. — Naš gospod Hirsš in napraviti bankerot! To je za smeh.

— In če se naša deca naučijo nemški, ne bode jim nikoli škodovalo! — je zakričal Oboril. — Saj jih menda ne bomo pošiljali potem na izmenjavo.

— Tako je! — so kričali drugi. — Pašnik se naj proda židu! Šole staviti mi nočemo.

Gospod župnik je vstal in žalosten rekel:

— Preljubi, upal sem, da se bomo tukaj mirno posvetovali o tako zelo važnej stvari, a vidim, da pametnim razlogom niste pristopni; zato rajši odidem. — Gospod župan, ko pride do glasovanja, napišite moj glas za zidanje lastne šole.

Komaj je zaprl duri, so se dvignile pesti, oči žarele, odborniki so kričali eden nad drugim in konec koncev je bil, da je bila večina glasov za to, naj se gospoda Hirsša prosí, da bi milostljivo blagovolil šolo postaviti.

IV.

V Zpatkovu se ja izpremenilo pretečeno leto mnogo, zelo mnogo.

Poleg tovarne je stala lična hišica in nad durmi se je lesketal zlati napis: Deutsche Schule (Nemška šola). Šolarji, ki so prihajali iz te šole, bodi-si da niso niti pozdravljali ali pa so snemali molčé čepice, malokateri je zašepetal nasmelo: »Hvaljen bodi Jezus Kristus«. Kadarkoli so se sešli s šolarji, ki so prihajali iz občinske šole, začeli so za njimi kričati: »Tumer slav« (neumni Slovan) in običajno je prišlo do tepeža.

Nekega večera je sedel župan kakor običajno v gostilni pri takozvani gosposki mizi, kamor so sedali ni² uradniki iz tovarne. Z njim je bil tam en gosposki gost, z očali, z brkami. Govoril je ošabno in v nesramno popačeni češčini.

— Kako pa se vendar uči moj Martin, gospod učitelj? — je vprašal župan.

— No, tost pasabl (že velja), — je pokimal učitelj nemške šole.

— Seveda, seveda, — se je nasmehnil župan zadovoljno. — Zdi se mi, da mu gre to dobro. Začenja že lepo nemški zlobudrati. Ko zvečer na pamet izgovarja besede: Tisch, Bank, Fenster, Thür in kaj vem jaz, kaj še vse, mu gre to od ust, kakor bi mu jih namazal z medom. Ja, ja, ta nemška šola, ta je nekaj druga ko češka, ta bistri otrokom razum!

— Me feseli, da začenjate to zapopasti, — se je nasmehnil nemški učitelj zadovoljno. — A čimdalje feč še bodete fideti.

Med tem je prišlo nekoliko žen v pivnico. Lica so jim žarela in v očeh se jim je brala jeza. Šle so naravnost h gosposki mizi in najodločnejša je začela: — Dober večer, gospod župan. Odpustite, da pridemo za vami sem; doma vas nismo dobile. Pridemo tožit.

— Tožit, koga pa?

— Tu tega gospoda, — in pokazala je krepko na nemškega učitelja.

Učitelj se je drzno nasmehnil.

— Gospoda učitelja tu? se je čudil župan. — Kaj pa imate proti njemu?

— Ima razuzdane šolarje. Kričijo nad našimi otroki, imajo jih za nore Slované, kakor bi ne bili iz naše vasi, kjer žive dni ni bilo nobenega Nemca, dokler nam sam vrug ni postavil te tovarne in te nemške

slanim čitateljem našega »Slov. Gospodarja« o znanih spletkah naših versko-narodnih nasprotnikov. Ker se stvar vedno ne miruje, moram slovensko javnost opozoriti še enkrat na šolske razmere v naši župniji. Ko se je našim »pragermanom« uresničila njih želja, da se je šentilska šulferajnska šola sprejela v javno oskrb, in ko so dobili na slovenski šoli nadučitelja, ki jim zvesto trobi v njih rog, še tudi sedaj ne mirujejo, ter še vedno gledajo, kako bi zamogli nam Slovencem v narodnem oziru škodovati. Pred vsem jih najbolj v oči bode dvojezična šola, ki nosi tudi ime »slovenska« šola. In sedaj, ko imajo majhno večino v krajnem šol. svetu, mislijo, da jo bodo v popolnoma nemško preustrojili. Pa hud trn v peti so jim slovenske občine, katere nikakor ne dovolijo, da bi okoli 90% otrok v župniji ne imelo poduka v materinskem jeziku. Po vsej sili hočejo torej sedaj te tri občine izbaciti iz šole šentilske. Ceršak in Selnica naj bi si potem skupno šolo postavila. Vi gospodje pragermani, ali nič ne slišite ljudskega glasu, ki pravi: »Kje so pa bili tedaj Höltschl, Sadu, Fischereder, ko smo si morali za svoj lastni denar staviti šolo v Št. Ilju, in sedaj bi nas radi odbacili in nam spet velikanske stroške naložili. Res, pravi prijatelji ljudstva to! — Kakor slišimo, misli Selničanom »Schulferajn« k šoli pomagati. Za Boga, tega se varujte! Ali hočete vi, slovenski stariši, da ostanejo vaši otroci bedaki, in da bodo vaš jezik zaničevali, to je tisti jezik, ki vas ga je učila vaša mati? Čuvajte torej, dr. se »šulferajn« ne ugnjezdi k vam! Na veke bodete obžalovali tako privolenje. Torej bodite pozorni!

Smartin pri Slov. Gradcu. (Politično zborovanje.) Naš okraj je bil nekdanj torišče živahnega političnega gibanja. Duša vsemu življenju je bil dr. Suc. Na stara leta mu je minola mladeniška živahnost in zato je tudi naše politično življenje nekoliko zadremalo. V zadnjem času pa smo začeli zopet dvigati glavo. Letos smo imeli že v Sarem trgu izvenredno dobro obiskano združeno zborovanje, zadnje nedeljo pa dne 23. t. m. je priredilo naše politično društvo javen shod. Shoda sta se udeležila g. deželna poslanca g. J. Vošnjak in g. dr. Franjo Rosina, državni poslanec g. Robič pa se je opravičil, da vsled nujnega dela v deželnem odboru v Gradcu ne more priti, in poslal je brzojavko: Bog živi vrle slovenske kmete in vse pri shodu navzoče! Kot prvi govornik je nastopil g. Frančišek Pišek, župan v Orehovi vasi pri Mariboru. Na Spodnjem Štajerskem so se začeli družiti nemškutarski kmetje, prikazovati so se začeli libe-

ralni kmetje, za to je potrebno, da se tudi mi krščanski slovenski kmetje združujemo in povzdigujejo svoj glas. Tudi nas vodi skrb za naša gospodarstva in naše kmetije, za to se n. pr. z vso vneto oprijemamo zadrug, a zraven pa spoštujemo tudi svojo narodnost in se držimo svoje vere in cerkve. G. deželni poslanec za slovenje-graški okraj J. Vošnjak je razložil v kratkih besedah, zakaj so slovenski poslanci izstopili iz deželne zbornice in zakaj se ne vrnejo nazaj ter prosil nazadnje, da mu volilci povedo svoje mnenje. Navzoči so mu izrekli zaupanje in se izrekli zadovoljni z njegovim postopanjem. Obširneje je utemeljeval razloge, zakaj so naši deželni poslanci izstopili in zakaj se ne vrnejo v deželno zbornico, g. deželni poslanec dr. Fr. Rosina. Večina v deželnem zboru prezira naše gospodarske in narodnostne potrebe. Pač pa nas zna za svojo potrebo hudo uporabljati. Spodnji Štajer mora soplačevati za ceste, regulacije, podpore, šole itd., od katerih imajo korist le Nemci, Spodnji Štajer pa ne. Novi udarec za Slovence in tudi za delavski stan je predlog o novem volilnem redu. Novi volilni red je v korist le mestom in trgov, tu bo zagotovil meščanstvu v deželnem zboru nadvlado nad kmetiskim stanom. Za to mi Slovenci kot kmetiski narod najodločnejše ugovarjamo, da se novi volilni red uzakoni. Govornik želi, da bi slovenski poslanci zopet sodelovali v deželnem zboru, a pod sedanjimi razmerami ni mogoče, in vlada ničesar ne stori, da bi se te razmere zboljšale. Za to še moramo dalje vstrajati v abstinenci in v boju proti nemški nadvladi. V tem hudem boju pa potrebujemo, da smo Slovenci na Štajerskem složni. Sloge pa ne podpirajo ona društva, ki so jih v zadnjem času začeli snovati nekateri mladeniči in s katerimi rušijo vzajemnost ter presajajo le kranjski strankarski boj k nam. Sloga jači, nesloga tlači. G. prefekt Korošec pravi, da je bil sicer namenjen danes govoriti, toda ker so prišli gg. deželni poslanci, misli, da so bili oni v prvi vrsti poklicani, da spregovorijo v sedanjih zmedenih časih jasno besedo. Govoriti pa je nameraval o slogi, a tudi to se mu ne vidi več potrebno po govoru g. dr. Rosine. Enotno postopanje slovenskega ljudstva na Sp. Štajerskem ovirajo nemškutarji in v zadnjem času tudi liberalci. Obsodbo o tem počenjanju je izrekel g. dr. Rosina. Mi potrebujemo slogo, toda ta je mogoča edino le na našem starem programu, ne pa na programu, ki ga razglašata »Rodoljub« in »Narod«. Govornik želi, da se ustanovi iz zaupnikov iz vseh

krajev Sp. Štajerske politično vodstvo, ki bi dajalo navodila našim društvom in poslancem, kako naj delajo. Pri sestavi se mora ozirati na kmeta, kakor sploh mora skrb naših političnih voditeljev veljati v prvi vrsti kmetu. Po volitvi g. J. Lenarta v odbor je g. predsednik Pečnik zaključil zborovanje.

Sklepe političnega zborovanja prinašamo med domačimi novicami.

Sv. Marjeta niže Ptuj. (Hitrost moškankjske pošte.) Po celi margečki župniji se sliši nezadovoljnost zaradi poštne naglosti. Margečki župljani so dobivali pisma in časnike čez petintrideset let v najboljem redu, po neutrudljivem in neplačanem častitem gospodu nadučitelju. Oni so najeli enega dečka z nekaterimi občinami, da je ta dečko vsaki dan v poštni torbi prinesel pošto na celo župnijo, in oni so v šoli delili pisma in časnike lastnikom po zanesljivih solarjih. Čujte zdaj, kaj se je pa lansko leto prigodilo s to našo redno pošto. Odkar se v Ptuj narodil luteranski evangelij ali z imenom »Štajerc«, so nekatere osebe si naročile list »Štajerca«, pa ker jih je bilo sram, da bi kdo znal, da čitajo nemčurčka, so rekli, da lista ne dobijo.

Ptujski očetje, botri in rodbina »Štajerca« so se pritožili na poštno ravnateljstvo, da gospod nadučitelj zadržuje »Štajerca«. Potem je poštni nalog prišel tak, da oni ne smejo več odjemovati pisem za nikogar, da si mora vsako sam iti na pošto po pismo ali časopis. Zdej je pa pri nas tak govor, da bi si naj ptujski gospodje izmislili tako črnilo, s katerim se naslov piše, da bi lastnik eno uro daleč zadišal, da ima na pošti pismo, da ne bi na pošti štirinajst dni ali pa še dalje ležalo in počivalo od težkega truda po železnici. Predragi, zdaj pa vprašamo, kdo bi potem škodo trpel, ako se pismo na pošti zakasni, ker se velikokrat prigodi, da kateri posestnik dobi pismo, bodi si od posojilnice, od notarja, od svetnika, od glavarstva ali od rokodelske zadruge, da se mora oglasiti v določeni uri ali času, ki je v pismu pisan, in v določenem času plačati. Kako se bo zglasil ali pa plačal, ako pisma ne dobi pred časom, ker pismo na pošti spi, domu pa mu ne zadiši, da na pošti pismo leži. Pa kdo bode vsaki dan hodil na pošto vpraševati in dražiti poštarice, ali je kako pismo za mene ali časnik, ker imamo večina ljudi eno uro hoda na pošto in eno nazaj. Po letu je vsako preobložen z delom, ne utegne v tednu, v nedeljo pa mora vsak dober kristjan predpoldnom k maši iti in krščansko dolžnost spolniti. Popoldan pa pošta nima uradnih ur. Po zimi, kdo bode hodil po dve uri po

šole. Tega ne bomo trpele, da bi se naši otroki tako psovali!

— No, no, menda pa vendar ni tako hudo, — je miril župan. — Beseda ni vol. Nemška šola tukaj je od slavne c. kr. vlade potrjena in ni je postavil sam noben vrag kakor pravite. Pazite na besedo, da vas kdo ne toži, — je pogrozil župan ženam.

— Jaz bodem tožiti, — si je potrkal nemški učitelj na prsa.

— O presneto, to se mi dopade, — se je zadrila druga žena, se podprla ob straneh in se obrnila k ostalim ženam: — Me pridemo tožiti njega in on hoče tožiti nas. Veste kaj, vi slavni gospod učitelj, zapovejte svojim solarjem, naj hodijo lepo dva in po dva in naj pozdravljajo ljudi, kakor to delajo naša deca iz češke šole, in vi bodete dober učitelj. Ko izpustite otroke iz šole, je ravno tako, Bog nam odpusti grehe, kakor bi pse odvezal. Je to resnica, gospod župan, ali ni?

Župan je sumljivo pogledal učitelja in rekel: — No, gospod učitelj, malo mirnejši bi že smeli biti ti vaši solarji — kar je res, je res.

Nemški učitelj je poskočil: — Was, vi mi bodete zapovedali?! Jaz imam v šoli red in kar počnejo smrkjavci zunaj, to meni nič mar.

— Tako! Tako! Ta pa je lepa! — je kriknilo nekoliko žensk hkrati. — In vi hočete biti učitelj? — Če ne zapoveste svojim solarjem, naj pustijo naše otroke pri miru, potolčemo vam okna in vas naženemo.

Nemški učitelj je zardel kakor laški petelin in kričal: — Policaj! Jaz bodem tožiti.

— Tožite kjer hočete, — so mu odsekale žene. — Povedale smo vam resnico in zdaj veste, pri čem ste.

Nato so odšle srdite iz gostilne.

* * *

Za kakega pol leta potem se je odpeljal fabrikant Hirš nekam na potovanje in nekega jutra se je raznesla po Zpadkovu novica, da je tovarna Hirševa napravila krido na 500.000 gld.

Cela vas je bila jako presenečena. Stranka Jufenova je poskakovala od veselja, župan s svojimi pristaši pa je bil popolnoma potr. Žalosten je sedel v gostilni, se praskal za ušesom in polušepetaje pravil svojim zvestim:

— To je lepa novica. Kdo bi si bil mislil, da jo ta židek tako napravi?! In ravno zdaj pred volitvami!

— Nihče ne bode tega bolj vesel, ko Jufena, — je zarenčal Košir. — S polnimi ustami bode zopet trobil: Ali vam nisem pravil?

— Saj že postopa tam po vasi kakor pav, — je rekel Oboril, ko je pogledal skozi okno.

V Zpatkovu je nastal velik preobrat. Tovarna z vsemi poslopi in z nemško šolo je prišla na prodajo in občina je dobila od okrajnega šolskega sveta strcg ukaz, brez odloga priskrbeti prostor za nemško šolo. Ta ukaz bi bil skoraj povzročil prekucijo v občini. Župan in njegovi prijatelji si niso upali na svetlo, pri volitvi občinskega zastopa so sramotno propadli in Jufena je postal župan. A njegovo županovanje ni bilo tako lahko. Bil je primoran novo šolo postaviti in pri vsem tem se je napisal in nabezgal do zopernosti, da bi se bili oprostili te nemške šole in da bi jim bila dovoljena dvorazredna češka šola.

To se je tudi konečno posrečilo; po mnogih trudih je bradati nemški učitelj odvandral nekega večera, ne da bi komu rekel srečno.

Občina Zpatkov se je iznebila kukavice.

Smešničar.

Skrajna nevoščljivost. »... Vidiš, sedaj bi te lahko ubil, toda — lopov, ti si zavarovan... potem dobi še tvoja stara denar.«

snegu in grdem vremenu? Odgovor, nikdo. Ker si mora vsak naročnik sam iti na pošto po «Slovenski Gospodar», zaradi tega je dosti naročnikov odpovedalo časopis. «Štajerc» je pa tako preskrbljen, da eden odnese za celo občino tega ošabneža. Predragi državni in deželni poslanci, ukrenite potrebno za možkanski pošto. Obžaluje pa vsak pošten človek, da so imeli g. nadučitelj zaradi širokoustnega «Štajerca» neprijetnosti in se čez mero s tem razžalili. Mi pa Vam izrečemo vsi zaupanje, Bog vam plati! Margečki rokodelci.

Iz Koroškega: Tudi »Štajerc«, prijatelj kmetov, je prinesel nesramne laži o zadrugi v Sinči vasi. S tem se je ta nemčurski list očitno pokazal sovražnika slovenskemu kmetu, kajti vsakdo, ki je pri zadrugi, dobro ve, koliko koristi je. Našim kmetom ni treba sedaj pri trgovcih blaga ponujati in po nizki ceni prodajati. Zadruga je in bode imela vedno sovražnike. Saj je vsakemu Slovincu dobro znano, da je nasprotnikom vsaka slovenska organizacija zoprna, naj si bode kmečkega ali drugega stanu. Nemški »Lagerhaus«, ki so ga postavili s pomočjo »Südmarke«, da bi proti slovenski gospodarski zadrugi deloval, ne napreduje tako, kajti naši kmetje ne gredo na njihove limanice. Zato so začeli Nemci zbirati nesramne laži, ki so jih celo pred državni zbor spravili. Niso pa mogli drugega poslanca dobiti ko Gratzhoferja, da bi proti našim kmetom interpeliral. Zadruga se ne boji prav ničesar. Lažljivo hujskanje ne bode oviralo kmetov, kajti vsak, kdor je zraven, je prav zadovoljen, in je gorostasna laž, da bi se kmetje pritoževali. In tista tujska giftna kropa, ki je od tukajšnjih luteranskih časnikov posnela laži, je tudi začela delovati zoper naše kmete. Vedno govori o kmečkem stanu, da dela zanj, s tem se je »Štajerc« očitno pokazal sovražnika kmetov. Njegovo prilizovanje kmetom je le zanjka, s katero lovi Slovence. Mislim da so tudi kmetje dobro spoznali tisti nemčurski list, ki se spredaj prilizuje, zadaj pa nesramno napada kmetijski stan. Saj je daleč znan kot lažnjivec prve vrste in obžalovati bi moral tistega, ki bi njegovim besedam verjel. Zato mislim, da mi ni treba razkazovati njegovih lažij, saj ni besede pravične.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Strogo zaupno! K notici «Strogo zaupno» v št. 25. «Slovenskega Gospodarja» blagovolite vsprejeti sledeče pojasnilo: Moji tovariši deželni poslanci so me na sestanku v Mariboru izrečno pooblastili, da naj v listu »Südst. Presse« objavim dva sklepa: 1. Da slovenski deželni poslanci štajerski pri obstoječih razmerah ne vstopijo v deželni zbor; 2. da se bode v kratkem sklical občni zaupni shod. To sem naznanil dotičnemu uredništvu in tisto je menda brzojavilo «Vaterlandu». Vsa druga izvajanja proti poslancu Žičkarju ali proti kateremu drugemu poslancu so torej v tej zadevi neopravičena. V Mariboru, 21. junija 1901. Dr. Franjo Rosina, dež. poslanec.

Neki deželni poslanec piše v zadnji «Domovini»: «.... drugikrat povabi kaka za vodstvo nepoklicana oseba namesto naše štajerske poslance gospoda Vencajza iz Kranjskega na kmečki shod (Slov. Bistrica) ter udriha tam v nenavzočnosti od štajerskega naroda izvoljenih poslancev čez nje in njihovo delovanje.... nesrečni razpor na Kranjskem... daje tudi na Štajerskem povod nezrelem elementom, da pišejo, hujskajo in zapovedujejo, kakor da bi bili sami politični voditelji našega ljudstva, in zmotnjava ter nevednost in škoda se tudi že prikazuje pri občinskih volitvah in pri gmotnih podvzetjih, ter je čisto gotovo, da, če se dopusti mladim častihlepnežem razcepiti Slovence na Štajerskele v dva tabora,

bo narod izgubil mandat za mandatom.... Bog daj, da bodo pravi rodoljubi povsod vsaj med tem časom do shoda zadržali nemirne in nezrele elemente, kateri nimajo dosti razuma spoznati slabe nasledke vsakega hujskanja....» S takimi izrazi se bo govorilo na zaupnem shodu v Mariboru?

Sklepi zborovalcev na političnem shodu v Šmartnu pri Slov. Gradcu. Sklenile so se naslednje resolucije: 1. Na shodu političnega društva v Šmartnu pri Slov. Gradcu zbrani kmetovalci z veseljem pozdravljajo združevanje kmetijskega stanu v gospodarskih zadrugah; želijo, da se kakor hitro mogoče osnuje osrednja zadruga za gospodarske zadruge na Sp. Štajerju ter zahtevajo, da se c. kr. vlada bolj ozira na potrebe kmetijskega stanu. — 2. Dalje izrečejo zborovalci, da odobrujejo abstinenco dež. poslancev, dokler jim bode omogočeno vstopiti pod častnimi pogoji v dež. zbornico ter pričakujejo, da bode c. kr. vlada uvidela opravičene zahteve Slovencev v gospodarskem in narodnem oziru in jih podpirala. — 3. Zbrani zborovalci najodločneje ugovarjajo zoper krivični predlog, katerega je dež. odbor predložil štaj. dež. zboru o prenaredbi volilnega reda, zato, ker se ta predlog celo nič ne ozira na opravičene zahteve Slovencev in hoče krivično urediti volilno pravico tistih stanov, ki je dosedaj še niso imeli. — 4. Na občnem zboru šmartinskega političnega društva zbrani slovenski volilci izrečejo željo, da se za Slovence v Južnem Štajerju ustanovi skupno politično vodstvo iz zaupnih mož posameznih okrajev, katero naj v zvezi s štajerskimi državnimi in deželnimi poslanci sklepa o političnih korakih zadevajajočih prometne in gospodarske zadeve slov. naroda na Štajerskem ter da to vodstvo ohrani složno delovanje vseh rodoljubov na podlagi našega gesla: Vse za vero, dom, cesarja.

Nemški turnarji bodo kričali dne 29. in 30. t. m. po našem mestu. Cela slavnost bo samo proslava vsenemške misli. Frankfurtarskih zastav in trakov je pričakovati v izobilju. Da se bodo udeležili teh slavnosti tudi premnogi c. kr. uradniki, je gotova stvar in navdaja Slovence z vedno večjim zaupanjem do njih.

Iz Makol. Hlapca F. Doberšeka je nepoznan zlikovec odzadej napadel in zabodel v vrat. Rana je smrtonesna. Hudobneža še niso dobili.

Stari bakreni drobiž po 1 kr. in $\frac{1}{2}$ kr. se še nadalje pobira za polovično vrednost.

Iz sodne dvorane. Pred porotnim sodiščem v Mariboru je stal dne 18. t. m. Simon Krivec, doma iz Sv. Janeza pri Marenbergu, obtožen, da je užgal svoje poslopje. Ker so potrebne še nove priče, se je obravnava preložila in Simon Krivec ostane v zaporu. — Dne 19. julija sta bila zavoljo nenravnosti obsojena 15 letni Jak. Medik iz Frankovec na eno leto ječe, 13 letni Anton Leskovar pa na zapor v samotno celico. Isti dan je bila obsojena na eno leto ječe Marija Štuhec iz Bolenečic, ker je okrala svojega hlapca za 1000 K.

V Zrečah je včeraj veleposestnik in trgovec g. Peter Dobnik obhajal šestdesetletnico življenja. Še mnoga leta! — Poleg častnih služeb občinskih je imenovanec bil tudi načelnik političnemu in gospodarskemu in bralnemu društvu «Straža» v Zrečah. Pri zadnjem zborovanju pa je dal na znanje, naj bi se društveno breme naložilo na mlajše rame. In vsled tega je za načelnika bil izvoljen g. Mihael Lamut, posestnik na Gradčiču.

Povodenj je zopet napravila veliko skode v kozjanskem okraju po senošetih minuli teden, ker je Sotla izstopila in poplavila travnike in polja. Odnesele je saboj že mnogo pokošenega sena, a kar ga je ostalo, je poblateno. Pa tudi srednji potoček Bistrica je prestopil prag svoje meje in odnesel marsikateremu ubogemu kmetu po več

voz pokošenega sena. Slabo in neprijetno vreme imamo, ker vedno dežuje in vedno smo v skrbeh, da v kratkih urah ves up splava po vodi. Skrajni čas je, da se vendar enkrat ukrene in pomaga našim ubogim siromakom ob Sotli in Bistrici!

V Studenicah so 16. maja izročili g. Jožetu Majhenu, vpokojenemu nadučitelju diplomu častnega občana trga Studenice in občin Brezje, Modraže ter Hrastovec. Častitamo!

Razglasilo radi oddaje pridobinskih izjav za priredbeno dobo 1902—1903. V smislu § 39. postave z dne 25. oktobra 1896, drž. zak. št. 220 in člena 18 izvršitvenega predpisa z dne 28. januarja 1897, drž. zak. št. 35, je vložiti v svrhu odmere pridobnine za priredbeno dobo 1902—1903 vsakemu davčnemu zavezanec (tudi za vsa že sedaj z pridobnino obdačena podjetja ali opravila) pridobninsko izjavo o okolnostih, merodajnih za odmero, na uradnih obrazcih v dobi od 1. julija do 1. avgusta 1901 in sicer: v Gradcu pri c. kr. davčni administraciji (ne pri mestnem zboru [magistratu]) na deželi pri okrajnem glavarstvu ali pri davčnem uradu, v kojih okrožju se davku podvrženo podjetje izvršuje. Predpisani obrazci, kakor tudi navodila za spisovanje pridobinskih izjav se dobe na zahtevanje pri davčnih oblastvih in davčnih uradih brezplačno. Izjave je oddati po resnici in po najboljši vednosti in vesti. Tudi je v prvi vrsti na posebno korist davčnih zavezancev, izpolniti vse točke napovedi kolikor možno natančno. Napovedi se smejo podati ali pismeno, ali ustno na zapisnik. Ustne izjave naj se zavoljo poznejšega pritiska strank prej ko mogoče oddajo. Povedbe se morajo praviloma nanašati na poprečni stan obratnih razmer za dobo od 1. julija 1900 do 30. junija 1901, če pa se podjetje ali opravilo ni še vršilo jedno celo leto, na poprečni stan med to krajšo dobo njega obstanka; davčni zavezanec mora v tem slučaju ob jednem izjaviti, ali in kake spremembe v obratnem obsegu se nameravajo ali se bodo previdoma opravile v bližnjem nastopnem letu. O več, v istem političnem okraju vzdrževanih obratovališčih jednega in istega obrta je vložiti skupno izjavo, v kateri pa je izkazati obratne razmere vsakega posameznega obratovališča. Za v prihodnje novo nastale obrte in opravila ali novo odprta obratovališča je pridobninske izjave (ne da bi se s tem skrajševala v § 64. zakona z dne 25. oktobra 1896 ustanovljena dolžnost njihove naznanitve pri obrtni oblasti, kakor tudi pri davčni oblasti) podati na individualni poziv davčnega oblastva v roku vsaj osmij dnij, kateri se določi v tem pozivu. Glede krošnjarskih in obhodnih obrtov je pridobninske izjave pred vročitvijo od politične oblasti izdanega ali popolnjenega dokumenta (krošnjarske knjižice, krošnjarske prehodnice, licencije itd.) oddati pri pristojni davčni oblasti. Ako se izjava v predpisanem roku ne poda, so pravni posledki določeni v § 42. omenjene postave. Kdor v pridobninski izjavi kaj neresničnega pove ali kaj zamolči, se kaznuje po §§ 239. in 241. o. p. C. kr. finančno dež. ravnateljstvo v Gradcu, meseca junija 1901.

Na Dobrni je g. Franko Brauner svoje posestvo z gostilno zamenjal za neko hišo na Dunaji. Novi lastnik je prišel v gospodarstvene zadruge, a zadolženo posestvo je sedaj prevzel upnik, t. j. hranilnica mestne občine Celjske.

Iz Ljutomera nam pišejo: Prvi mili dar 35 K za po požaru zelo poškodovano župnijsko cerkev v Ljutomeru je poslal ljutomerski rojak preč. g. Mat. Karba, župnik v Zrečah. Ljubi Bog daj, da bi njegovo blagodejanje našlo mnogo posnemovalcev. Dobrotniki cerkve, ne zabite na nas!

Umrla je dne 21. junija 1901 v Vogričevcih pri Ljutomeru Marija Stajnko, soproga posestnika Mihaela Stajnka, katerega je še dne 20. maja 1901 spremljala k zadnjemu počitku. Veličasten pogreb, katerega so se

slanim čitateljem našega »Slov. Gospodarja« o znanih spletkah naših versko-narodnih nasprotnikov. Ker se stvar vedno ne miruje, moram slovensko javnost opozoriti še enkrat na šolske razmere v naši župniji. Ko se je našim »pragermanom« uresničila njih želja, da se je šentilska šulferajnska šola sprejela v javno oskrb, in ko so dobili na slovenski šoli nadučitelja, ki jim zvesto trobi v njih rog, še tudi sedaj ne mirujejo, ter še vedno gledajo, kako bi zamogli nam Slovencem v narodnem oziru škodovati. Pred vsem jih najbolj v oči bode dvojezična šola, ki nosi tudi ime »slovenska« šola. In sedaj, ko imajo majhno večino v krajnem šol. svetu, mislijo, da jo bodo v popolnoma nemško preustrojili. Pa hud trn v peti so jim slovenske občine, katere nikakor ne dovolijo, da bi okoli 90% otrok v župniji ne imelo poduka v materinskem jeziku. Po vsej sili hočejo torej sedaj te tri občine izbaciti iz šole šentilske. Ceršak in Selnica naj bi si potem skupno šolo postavila. Vi gospodje pragermani, ali nič ne slišite ljudskega glasu, ki pravi: »Kje so pa bili tedaj Höltschl, Sadu, Fischereder, ko smo si morali za svoj lastni denar staviti šolo v Št. Ilju, in sedaj bi nas radi odbacili in nam spet velikanske stroške naložili. Res, pravi prijatelji ljudstva to! — Kakor slišimo, misli Selničanom »Schulferajn« k šoli pomagati. Za Boga, tega se varujte! Ali hočete vi, slovenski stariši, da ostanejo vaši otroci bedaki, in da bodo vaš jezik zaničevali, to je tisti jezik, ki vas ga je učila vaša mati? Čuvajte torej, dr. se »šulferajn« ne ugnjezdi k vam! Na veke bodete obžalovali tako privolenje. Torej bodite pozorni!

Smartin pri Slov. Gradcu. (Politično zborovanje.) Naš okraj je bil nekdanj torišče živahnega političnega gibanja. Duša vsemu življenju je bil dr. Suc. Na stara leta mu je minola mladeniška živahnost in zato je tudi naše politično življenje nekoliko zadremalo. V zadnjem času pa smo začeli zopet dvigati glavo. Letos smo imeli že v Sarem trgu izvenredno dobro obiskano združeno zborovanje, zadnje nedeljo pa dne 23. t. m. je priredilo naše politično društvo javen shod. Shoda sta se udeležila g. deželna poslanca g. J. Vošnjak in g. dr. Franjo Rosina, državni poslanec g. Robič pa se je opravičil, da vsled nujnega dela v deželnem odboru v Gradcu ne more priti, in poslal je brzojavko: Bog živi vrle slovenske kmete in vse pri shodu navzoče! Kot prvi govornik je nastopil g. Frančišek Pišek, župan v Orehovi vasi pri Mariboru. Na Spodnjem Štajerskem so se začeli družiti nemškutarski kmetje, prikazovati so se začeli libe-

ralni kmetje, za to je potrebno, da se tudi mi krščanski slovenski kmetje združujemo in povzdigujeemo svoj glas. Tudi nas vodi skrb za naša gospodarstva in naše kmetije, za to se n. pr. z vso vnemo oprijemamo zadrug, a zraven pa spoštujemo tudi svojo narodnost in se držimo svoje vere in cerkve. G. deželni poslanec za slovenje-graški okraj J. Vošnjak je razložil v kratkih besedah, zakaj so slovenski poslanci izstopili iz deželne zbornice in zakaj se ne vrnejo nazaj ter prosil nazadnje, da mu volilci povedo svoje mnenje. Navzoči so mu izrekli zaupanje in se izrekli zadovoljni z njegovim postopanjem. Obširneje je utemeljeval razloge, zakaj so naši deželni poslanci izstopili in zakaj se ne vrnejo v deželno zbornico, g. deželni poslanec dr. Fr. Rosina. Večina v deželnem zboru prezira naše gospodarske in narodnostne potrebe. Pač pa nas zna za svojo potrebo hudo uporabljati. Spodnji Štajer mora soplačevati za ceste, regulacije, podpore, šole itd., od katerih imajo korist le Nemci, Spodnji Štajer pa ne. Novi udarec za Slovence in tudi za delavski stan je predlog o novem volilnem redu. Novi volilni red je v korist le mestom in trgov, tu bo zagotovil meščanstvu v deželnem zboru nadvlado nad kmetiskim stanom. Za to mi Slovenci kot kmetiski narod najodločnejše ugovarjamo, da se novi volilni red uzakoni. Govornik želi, da bi slovenski poslanci zopet sodelovali v deželnem zboru, a pod sedanjimi razmerami ni mogoče, in vlada ničesar ne stori, da bi se te razmere zboljšale. Za to še moramo dalje vstrajati v abstinenci in v boju proti nemški nadvladi. V tem hudem boju pa potrebujemo, da smo Slovenci na Štajerskem složni. Sloge pa ne podpirajo ona društva, ki so jih v zadnjem času začeli snovati nekateri mladeniči in s katerimi rušijo vzajemnost ter presajajo le kranjski strankarski boj k nam. Sloga jači, nesloga tlači. G. prefekt Korošec pravi, da je bil sicer namenjen danes govoriti, toda ker so prišli gg. deželni poslanci, misli, da so bili oni v prvi vrsti poklicani, da spregovorijo v sedanjih zmedenih časih jasno besedo. Govoriti pa je nameraval o slogi, a tudi to se mu ne vidi več potrebno po govoru g. dr. Rosine. Enotno postopanje slovenskega ljudstva na Sp. Štajerskem ovirajo nemškutarji in v zadnjem času tudi liberalci. Obsodbo o tem počenjanju je izrekel g. dr. Rosina. Mi potrebujemo slogo, toda ta je mogoča edino le na našem starem programu, ne pa na programu, ki ga razglašata »Rodoljub« in »Narod«. Govornik želi, da se ustanovi iz zaupnikov iz vseh

krajev Sp. Štajerske politično vodstvo, ki bi dajalo navodila našim društvom in poslancem, kako naj delajo. Pri sestavi se mora ozirati na kmeta, kakor sploh mora skrb naših političnih voditeljev veljati v prvi vrsti kmetu. Po volitvi g. J. Lenarta v odbor je g. predsednik Pečnik zaključil zborovanje.

Sklepe političnega zborovanja prinašamo med domačimi novicami.

Sv. Marjeta niže Ptuj. (Hitrost moškankjske pošte.) Po celi margečki župniji se sliši nezadovoljnost zaradi poštne naglosti. Margečki župljani so dobivali pisma in časnike čez petintrideset let v najboljem redu, po neutrudljivem in neplačanem častitem gospodu nadučitelju. Oni so najeli enega dečka z nekaterimi občinami, da je ta dečko vsaki dan v poštni torbi prinesel pošto na celo župnijo, in oni so v šoli delili pisma in časnike lastnikom po zanesljivih solarjih. Čujte zdaj, kaj se je pa lansko leto prigodilo s to našo redno pošto. Odkar se v Ptuj narodil luteranski evangelij ali z imenom »Štajerc«, so nekatere osebe si naročile list »Štajerca«, pa ker jih je bilo sram, da bi kdo znal, da čitajo nemčurčka, so rekli, da lista ne dobijo.

Ptujski očetje, botri in rodbina »Štajerca« so se pritožili na poštno ravnateljstvo, da gospod nadučitelj zadržuje »Štajerca«. Potem je poštni nalog prišel tak, da oni ne smejo več odjemovati pisem za nikogar, da si mora vsako sam iti na pošto po pismo ali časopis. Zdej je pa pri nas tak govor, da bi si naj ptujski gospodje izmislili tako črnilo, s katerim se naslov piše, da bi lastnik eno uro daleč zadišal, da ima na pošti pismo, da ne bi na pošti štirinajst dni ali pa še dalje ležalo in počivalo od težkega truda po železnici. Predragi, zdaj pa vprašamo, kdo bi potem škodo trpel, ako se pismo na pošti zakasni, ker se velikokrat prigodi, da kateri posestnik dobi pismo, bodi si od posojilnice, od notarja, od svetnika, od glavarstva ali od rokodelske zadruge, da se mora oglasiti v določeni uri ali času, ki je v pismu pisan, in v določenem času plačati. Kako se bo zglasil ali pa plačal, ako pisma ne dobi pred časom, ker pismo na pošti spi, domu pa mu ne zadiši, da na pošti pismo leži. Pa kdo bode vsaki dan hodil na pošto vpraševati in dražiti poštarice, ali je kako pismo za mene ali časnik, ker imamo večina ljudi eno uro hoda na pošto in eno nazaj. Po letu je vsakdo preobložen z delom, ne utegne v tednu, v nedeljo pa mora vsak dober kristjan predpoldnom k maši iti in krščansko dolžnost spolniti. Popoldan pa pošta nima uradnih ur. Po zimi, kdo bode hodil po dve uri po

šole. Tega ne bomo trpele, da bi se naši otroki tako psovali!

— No, no, menda pa vendar ni tako hudo, — je miril župan. — Beseda ni vol. Nemška šola tukaj je od slavne c. kr. vlade potrjena in ni je postavil sam noben vrag kakor pravite. Pazite na besedo, da vas kdo ne toži, — je pogrozil župan ženam.

— Jaz bodem tožiti, — si je potrkal nemški učitelj na prsa.

— O presneto, to se mi dopade, — se je zadrila druga žena, se podprla ob straneh in se obrnila k ostalim ženam: — Me pridemo tožiti njega in on hoče tožiti nas. Veste kaj, vi slavni gospod učitelj, zapovejte svojim solarjem, naj hodijo lepo dva in po dva in naj pozdravljajo ljudi, kakor to delajo naša deca iz češke šole, in vi bodete dober učitelj. Ko izpustite otroke iz šole, je ravno tako, Bog nam odpusti grehe, kakor bi pse odvezal. Je to resnica, gospod župan, ali ni?

Župan je sumljivo pogledal učitelja in rekel: — No, gospod učitelj, malo mirnejši bi že smeli biti ti vaši solarji — kar je res, je res.

Nemški učitelj je poskočil: — Was, vi mi bodete zapovedali?! Jaz imam v šoli red in kar počnejo smrkjavci zunaj, to meni nič mar.

— Tako! Tako! Ta pa je lepa! — je kriknilo nekoliko žensk hkrati. — In vi hočete biti učitelj? — Če ne zapoveste svojim solarjem, naj pustijo naše otroke pri miru, potolčemo vam okna in vas naženemo.

Nemški učitelj je zardel kakor laški petelin in kričal: — Policaj! Jaz bodem tožiti.

— Tožite kjer hočete, — so mu odsekale žene. — Povedale smo vam resnico in zdaj veste, pri čem ste.

Nato so odsle srdite iz gostilne.

* * *

Za kakega pol leta potem se je odpeljal fabrikant Hirš nekam na potovanje in nekega jutra se je raznesla po Zpadkovu novica, da je tovarna Hirševa napravila krido na 500.000 gld.

Cela vas je bila jako presenečena. Stranka Jufenova je poskakovala od veselja, župan s svojimi pristaši pa je bil popolnoma potr. Žalosten je sedel v gostilni, se praskal za ušesom in polušepetaje pravil svojim zvestim:

— To je lepa novica. Kdo bi si bil mislil, da jo ta židek tako napravi?! In ravno zdaj pred volitvami!

— Nihče ne bode tega bolj vesel, ko Jufena, — je zarenčal Košir. — S polnimi ustami bode zopet trobil: Ali vam nisem pravil?

— Saj že postopa tam po vasi kakor pav, — je rekel Oboril, ko je pogledal skozi okno.

V Zpatkovu je nastal velik preobrat. Tovarna z vsemi poslopi in z nemško šolo je prišla na prodajo in občina je dobila od okrajnega šolskega sveta strcg ukaz, brez odloga priskrbeti prostor za nemško šolo. Ta ukaz bi bil skoraj povzročil prekucijo v občini. Župan in njegovi prijatelji si niso upali na svetlo, pri volitvi občinskega zastopa so sramotno propadli in Jufena je postal župan. A njegovo županovanje ni bilo tako lahko. Bil je primoran novo šolo postaviti in pri vsem tem se je napisal in nabezgal do zopernosti, da bi se bili oprostili te nemške šole in da bi jim bila dovoljena dvorazredna češka šola.

To se je tudi konečno posrečilo; po mnogih trudih je bradati nemški učitelj odvandral nekega večera, ne da bi komu rekel srečno.

Občina Zpatkov se je iznebila kukavice.

Smešničar.

Skrajna nevoščljivost. »... Vidiš, sedaj bi te lahko ubil, toda — lopov, ti si zavarovan... potem dobi še tvoja stara denar.«